

## REFERAT, NÆRINGSRÅDET – 8.6.2018

Saksbehandler: Astrid Haugselett

Referanse: Dato: 13.6.2018

**Sted:** Rådhuset, Trondheim kommune

**Tidsrom:** 8.6.2018, kl. 12.00 – 15.00

**Tilstede:** Berit Rian, Bård Eidet, Tore Nilsen, Trude Marian Nøst, Anna C. B. Moe, Aage Schei Ola By Rise, Toril Nagelhus Hernes, Ørjan Dahl og Bård Eidet (fra 1430).

**Fraværende:** Katrine Lereggen, Tord Lien, Jon Uthus, Morten Wolden, Vigdis Bolås, Vigdis Harsvik og Carl-Jakob Midttun.

	Saksliste
19/18	Konstituering av møtet
20/18	Godkjenning av referat fra forrige møte
21/18	Statusoppdatering og restanseliste
22/18	Oppdatering fra Ungt Entreprenørskap
23/18	Beslutningssaker: Omdømmeundersøkelse og Workshop på internasjonalt arbeid
24/18	Fordeling av regionale næringsfond fra fylkeskommunen, mulige konsekvenser
25/18	Klyngeetablering innen sirkulærøkonomi
26/18	Horizon 2020-søknad
27/18	Interaktivt digitalt senter
28/18	Eventuelt

### **NR 19/18**     *Konstituering av møtet*

**Vedtak:**

*Møteinnkalling og saksliste godkjennes.*

### **NR 20/18**     *Godkjenning av referat fra forrige møte.*

**Vedtak:**

*Referat fra Næringsråd 14/3 godkjennes med endring presisert i møtet.*

### **NR 21/18**     *Statusoppdatering og restanseliste*

Prosjektleder ga Næringsrådet en gjennomgang av status på saker i Trondheimsregionen.

- Technoport:
  - Årsmøte 13. juni med valg av nytt styre
  - Jobber i fellesskap med å se hvordan de kan bidra til å profilere

Trondheim som innovasjonsby og teknologihovedstad. Sees i sammenheng med Trondheim kommune sine politiske initiativ om kommunikasjonsplattform

- Næringsareal: Jobbes mer med saken i dialog med NiT, endelig vedtak til høsten.
- iCapital:
  - o Leveres søknad 20. juni, 1 mill Euro i potten.
  - o Profileringsiltak, uavhengig av om man vinner eller ikke.
  - o Tilgjengeliggjøring av strategisk info på engelsk i samarbeid med Technoport.
- Climate Kic:
  - o Trondheim med på en søknad sammen med NTNU ved søknadsfristen i mai, både nærings- og klimaperspektiv
  - o Ideation Day under Trondheim Playground
- Sensorklynge:
  - o To parallelle initiativ, vi har bedt næringsaktørene snakke med hverandre og parre føttene, og bedt om at det tas opp i NiTs Fagråd Digitalisering.
  - o Kommet ønske om å bruke Proneo, også i mobiliseringsfasen, der det offentlige som oftest ikke har gått inn med støtte
- Global Growth program i Kina
  - o Vi har dialog med IN om felles finansiering av et slikt program koblet opp mot Kina
  - o Om programmet:
  - o Global Growth er et eksportkompetanse-program for grupper av 8 – 10 bedrifter med reelle markedsmuligheter innen en teknologi eller en sektor. Formål: Eksport.
  - o Alle bedriftene som deltar har klare vekstambisjoner, og synergien som deltakerbedriftene skaper seg imellom er vesentlig for måloppnåelsen.
  - o Innovasjon Norges utekontor og industri-eksperter i deres internasjonale nettverk er helt sentrale i Global Growth. Programmene er kompakte, og normal varighet pr. gruppe er 6 til 10 mnd med typisk 2 fellessamlinger i utemarkedet og det samme i Norge.
- Digitalisering av byggesaksbehandling: Positiv prosess med kommunene
- Smarte byer:
  - o Jobber sammen med Innovasjon Norge om å kartlegge praksis for næringslivsdialog i byene, med tanke om å forbedre praksis
  - o Starter prosess i Trondheim kommune nå om å åpne data, workshop under Trondheim Playground.
- Invest In Norway: Går rykter om at Innovasjon Norge vil spleise med fylkeskommunen på en stilling som skal dekke Trøndelag
- Luftfartsforum: Vedtatt ny strategiplan 1/6, som er forankret i Trondheim kommune (politisk sak 23/5), vil bli sak i fylket og ønsket også i Trondheimsregionen. Vil bli tatt opp i Regionrådet ila høsten?
- Visit Trondheim: Tanja Holmen er ny adm.dir (kom fra Freetex); nytt styre med ny styreleder, Line Vikrem Rosmæl. Hun er valgt for å sikre bransjeerfaringen. Mikael Forselius fra Britannia har også gått inn i styret. Lasse Bardal (tidl. styreleder – Avinor) og Kjetil Vassdal har gått ut av styret. Styret er utvidet (tidligere) med næringsssjef fra Stjørdal, Jorulf Husbyn.

- Internasjonal skole: Workshop 31/9, med skolefolkene (som eier problemstillingen) pluss ressursgruppe som kobles på. Enig om at man må ha en bedre samlet løsning enn i dag.
- UE: dialog med TK, ny avtale utformes etter septembermøtet. Varighet: 1-2 år? Vi må ta stilling til innhold, dersom vi ønsker endringer, ref. det som fremkommer av muligheter i møtet i dag.
- Forsker i Bedrift: Holder på med anbud. Ferdig skrevet ila juni. Forenklet anbudsprosess. Planlegger å invitere: Proneo, SINTEF, Trøndelag Forskning og Utvikling, Fosen Innovasjon, andre?
- Ocean Week: fordelt over 3 dager, til sammen mer enn 600 påmeldte fordelt på dagene. Workshop med stort engasjement.
- Nor-Fishing: Hall DFG brukes, E blir mat. Treffpunkt Trøndelag er i F som før. Kiosk oppe som før, i tillegg food trucks rundt omkring fra ulike aktører. Havfruen vil ha uterestauranten, Smia fra Kristiansund vil ha utsalg. Uteutstillere blir på Skansen. Det er 5 fylkesstander, 18 nasjoner, 2 danske paviljonger, 400 registrerte utstillere per dags dato, over 80 på venteliste. Har supplert med 6000 m2 telt, men mister mye uteareal.
- Oi/matfestival:
  - o Trøndersk Matfestival og Bryggerifestivalen arrangeres i Trondheim 2.-4. august, og vi har nytt areal. Bryggerifestivalen finner du inne på utearelaet til Katedralskolen
  - o Mer enn 150 utstillere deltar på Trøndersk Matfestival, og du kan spise deg gjennom 12 regioner fra Trøndelag. Samarbeider med Trøndersk Kystkompetanse for barne- og ungdomsaktiviteter knyttet til sjømat. I tillegg er det en egen satsing på ungdomsaktiviteter for å bidra til økt rekruttering til Restaurant og Matfag. Dette arrangerer vi sammen med Opplæringskontorene hvor blant annet Tine, Nortura og Meny bidrar. Til sammen blir det 35 barne- og ungdomsaktiviteter på årets festival.
  - o Ordførerne fra hele regionen inviteres til åpningen av Trøndersk Matfestival. Fylkesmannen inviterer alle ordførerne til eget frokostmøte (ca kl. 9-10.30) for å følge opp arbeidet fra ordførersamlingen i Berlin (Hvordan bygge Trøndelag til en sterk matregion). Egen invitasjon kommer her.
  - o Åpningsarrangement til Trøndersk Matfestival kl. 11. Trondheim kommune v/Rita Ottervik inviterer til lunsj kl. 13 i Bryggerifestivalen.
  - o Det kommer 25 bryggeri fra inn- og utland, til Bryggerifestivalen.
  - o De har et samarbeid med NSB, som skal sette opp flere tog enn vanlig til/fra Trondheim disse dagene.
  - o Annet: Trøndersk Matfestival og Bryggerifestivalen ble i fjor kåret til et av 12 anbefalte reisemål i Skandinavia av Magasinet Reiselyst.
  - o Trøndersk Matfestival er landets beste salgsarena for matspesialiteter, i 2017 omsatte utstillerne på festivalen for kr 12 millioner i løpet av 3 festivaldager. Det er ingen andre matfestivaler i landet med som kan vise til tilsvarende omsetning. I gjennomsnitt omsatte utstillerne på Trøndersk Matfestival for kr 100.000. Til sammenligning var omsetningen kr 42.000 på Matstreif (arrangeres i Oslo, og er den nasjonale matfestivalen). Årsak: trøndere er best i landet på å kjøpe lokal mat. Bondens Marked Trøndelag er den i landet med høyest omsetning.

- Mulig besøk fra Darmstadt/Graz ifb med Matfestivalen. Det er vennskapsbyer med tekniske universitet med mer.

**Vedtak:**

***Saken tas til orientering.***

---

**NR 22/18    *Oppdatering fra Ungt Entreprenørskap***

Frank Nordbeck fra Ungt entreprenørskap (UE) ga Næringsrådet en oppdatering på aktiviteter og muligheter i UE. Se vedlagt presentasjon for mer informasjon.

- Fra møtet:
- SMART, Innovasjonscamp og Elevbedrift er programmene som handler om entreprenørskap for grunnskolen. Bruker ofte andre programmer for å komme inn i skolene.
  - Det går en tråd fra Elevbedrift til Ungdomsbedrift (for videregående skoler) og til eventuelt Studentbedrift. Elevbedrift legger et grunnlag "øvelse gjør mester", Ungdomsbedrift setter ide til virkelighet og Studentbedrift har næringslivet som læringsarena. UE har et lokalt samarbeid med BI som krever at studentene har gjennomført studentbedrift ilt studietiden.
  - Følgforskning gjennomført av Østlandsforskning viser positive resultater og korrelasjoner mellom entreprenørskapslyst, lederansvar, etableringsrate med mer og det å ha gjennomført Ungdomsbedrift.
  - Regjeringen har fokus på entreprenørskap og innovasjon. Det er vedtatt at elever skal møte dette gjennom varierte læringsarenaer.
  - Det er sagt at 50 % av dagens jobber finnes ikke om 20 år, og det gir skolene en stor utfordring hvor man må orientere seg mot næringslivet og få samarbeid/hjelp.
  - Fra oppstart av samarbeidet mellom Trondheimsregionen og UE har det vært økning i elevantallet som deltar i UE-aktiviteter. Det er ikke å betrakte som unike "enheter", da samme elev kan delta på flere aktiviteter, og telles opptil 3 ganger.
  - Tall fra skoleåret 2017/2018 vil komme i årsrapporteringen i september.
  - Opplevd flaskehals for UE er at skoleeierne, kommunene, ikke vil pålegge rektorene å åpne opp for UE, og rektorene vil ikke pålegge sine lærere dette. Det har vist seg å være viktig å ha støtte fra skoleledelsen når UE skal inn i en skole.
  - I Orkdal så ble UE satt i kontakt med næringslivet, og deretter i et rektormøte. Ut fra dette fikk man HAMOS-skolen for alle 4.trinn i Orkdal.
  - Ønskelig med samarbeid med lærerutdanningen i Trondheim. Har samarbeid med det som tidligere lå til NTNU, men ikke det som lå til HIST.
  - Bedriftspakker er mulig i Trondheimsregionen.

**Innspill og kommentarer:**

- Kan man få vedtak i kommunestyrene på at skolene skal drive med entreprenørskap? Dette bør tas opp i Regionrådet.
- Kan man invitere skolene, med elevene, til entreprenørskapsmiljøene, for eksempel til NTNU, og bruke nye campus i framtiden?
- UE kan få hjelp til å få kontakt med all lærerutdanning ved NTNU via NTNUs

- representant i Næringsrådet.
- Ifb med Vitenskapsfestivalen i 2019 ønsker NTNU samarbeid og hjelp fra UE.
- Er det kontakt med Vitensenteret, Maker Faire, Vitenskapsmuseet, First Lego league etc.?
  - Det er mest kontakt med Vitensenteret, og det skal være et møte med First Lego League i nær framtid.

**Vedtak:**

***Næringsrådet tar saken til orientering.***

---

**NR 23/18**

***Beslutningssaker: Omdømmeundersøkelse og Workshop på internasjonalt arbeid***

Næringsrådet ble bedt om å ta stilling til om det skulle bestilles en ny omdømmeundersøkelse, lik den som ble gjort for 2016, eller eventuelt vente til 2019 eller la være. Det ble også vist til sist Næringsråd, der det framkom et ønske om å gjennomføre en workshop knytte til tema internasjonalisering, og Næringsrådet ble bedt om å drøfte målgruppe, form og innhold.

- Fra møtet:
- Ny runde med omdømmeundersøkelse støttes.
  - Workshop med tema internasjonalisering må spisses. Det kan også være hensiktsmessig å vente med en slik workshop til Trondheim kommune sin nye internasjonale leder er på plass.
  - Til en slik workshop bør både Kari Mette Elden, Heidi Fosslund, Arild Smolan, Petter Støa inviteres.
  - Kan være hensiktsmessig å diskutere mer med Vigdis Harsvik og Innovasjon Norge.
  - Ønsker at det på en slik workshop blir diskutert om Innovasjon Norges «The Explorer» utvides til også å presentere kompetansemiljøene

**Vedtak:**

***Næringsrådet beslutter å gjennomføre en ny Omdømmeundersøkelse i regi av Ordkraft etter mal på undersøkelsen 2016. Forslag til tema for workshop om internasjonalisering sendes til prosjektleder for Strategisk næringsplan.***

---

**NR 24/18**

***Fordeling av regionale næringsfond fra fylkeskommunen, mulige konsekvenser***

Bård Eidet fra Trondheimsregionen (TRR) la frem fylkeskommunens fordeling av regionale næringsfond for 2018.

- Fra møtet:
- Fordelingsmodellen ga noen uheldige utslag. Det er gitt signaler på at denne skal evalueres og justeres.
  - TRR jobber på et annet nivå enn de fleste kommunene, foruten om Trondheim. Det er fornuftig, men det kan samtidig være vanskelig for den enkelte kommune å se den umiddelbare nytten.
  - TRR har behov for rundt kr 10 millioner per år, hvorav kr 7 millioner til profilering og næring.
  - I dag har TRR inntekter på cirka kr 4,5 millioner fra kommunene. For å kunne

ha aktivitet innen næringsarbeid og profilering, må denne andelen opp med cirka kr 3 millioner.

- KMD har også kommet med nytt krav om 50 % egenfinansiering for IKAP-arbeidet.
- Regionrådet sitt AU anbefaler ikke en evaluering av TRR nå.
- SNP varer fram til 2020, og man må finne ut om Trondheimsregionen skal fortsette og om det er behov for en ny strategisk næringsplan eller videreføring av eksisterende plan.

**Vedtak:**

***Næringsrådet tar saken til orientering.***

---

**NR 25/18** ***Klyngeetablering innen sirkulærøkonomi***

Leder for prosjektstyret i Thamsklyngen, Bjørn M. Wiggen, presenterte et klyngeinitiativ innen sirkulærøkonomi knyttet til industrien på Orkanger. Se også vedlagt presentasjon.

- Fra møtet:
- Har en tverrfaglig industriklynge med både smelte-/prosessindustri, offshoremiljø og snart også en næringsmiddelindustri med Nutrimar, Norsk Kylling og Isfjord.
  - Lokale bedriftsledere, Næringshagen i Orkdalsregionen og fylkeskommunen har gått sammen, etter initiativ fra næringslivet, om å danne en klynge.
  - Organisasjonsmodell er under etablering.
  - Ser på sirkulærøkonomi og det digitale og det grønne skiftet som bidragsyttere til økt konkurransekraft.
  - Thamsklyngen sitt hovedmål er å styrke de regionale bedriftenes konkurransekraft gjennom nettopp å være pådriver i det digitale og grønne skiftet med fokus på sirkulære prosjekter.
  - Thamsklyngen skal også bidra med å gjøre Orkland attraktiv for nyetableringer.
  - Orkland kan bli regionen hvor ideer og konsepter fra Trondheimsregionen kan industrialiseres.
  - Etter et arbeidsmøte med 40 relevante aktører kom følgende fire områder opp som ønsket prioritert i klyngen:
    - o Kompetansegrupper
    - o Støttetjenester og – funksjoner
    - o Biprodukt til råvare
    - o Industripark
  - Klyngen vurderer å søke Arena-status. De kan da søke om støtte til søknadsskrivingen fra Innovasjon Norge Trøndelag og Trondheimsregionen.

**Innspill og kommentarer:**

- Ønskelig med et samarbeid rundt kompetansebehov, slik at regionen er klar for nye oppgaver og studieløp.
- Regionens planer og strategier rundt sirkulærøkonomi fanges opp gjennom dette klyngeinitiativet.
- Det er rift om kompetanse, og om de beste studentene, så en anbefaling til

klyngen er at de involverer studentene tidlig og har en strategi på dette.

**Vedtak:**

***Næringsrådet tar saken til orientering.***

---

**NR 26/18    *Horizon 2020-søknad***

Saken utgikk.

Fra møtet:            -    Næringsrådet vil vurdere å sette opp saken i et senere Næringsråd.

**Vedtak:**

***Saken utgikk.***

---

**NR 27/18    *Interaktivt digitalt senter***

Louise Helliksen, fra Sopra Steria, presenterte et forprosjekt knyttet til etablering av et interaktivt digitalt senter i Trondheim (IDC). Se vedlagt presentasjon for mer utfyllende informasjon.

Fra møtet:

- Det skal undersøkes muligheten for å etablere et IDC i Trondheim gjennom et forprosjekt/mulighetsstudie. Dette har fått støtte fra NTNU, SINTEF, fylkeskommunen og Trondheimsregionen.
- EON Reality Inc. og aktører i nettverket VR Norge står bak initiativet. EON ønsker å etablere et IDC i Trondheim.
- Nxtmedia står som prosjekteier og Louise Helliksen er ansatt som prosjektleder.
- VR Norge nettverket har som formål å etablere et miljø i verdensklasse for teknologisk, pedagogisk og kommersiell ekspertise innenfor de kunstige virkelighetene VR, AR, MR og visuelle 360-teknikker. (MR = Mixed reality, som inneholder real environment, augmentet reality, augmented virtuality og virtual environment, sett langs en akse).
- Et IDC kan brukes av egne medlemmer, som utstilling, av eksterne aktører og til utdanning, med mer.
- EON sin IDC modell er et opplevelsessenter for demonstrasjon og test. Faglig forankret og med utdanningstilbud. Det skal være et utviklingsmiljø som skaper arbeidsplasser, og de bidrar med + 50 % av lokal investering.
- Hamar har en mini-IDC.
- EON vil bidra med 2/3 av det som anskaffes i Trondheim, og det er et krav om kobling til FoU og utdanningsprogram.
- Forprosjektet starter 1/9 og varer til 1/5 2019, og det er en forutsetning at dette blir en ikke-proprietær teknologisk plattform.
- Mulighetene med et IDC:
  - o Styrke det faglige forsknings-, utviklings-, og utdanningsmiljøet.
  - o Skape nye arbeidsplasser og attraksjon.
  - o Styrke Trondheim som Teknologihovedstaden

Innspill og kommentarer:

- Temaet er avdelingsovergripende både hos NTNU og SINTEF, så om dette skal løftes er det viktig at styringsgruppen er innsatt med personer på ledelsesnivå fra både NTNU og SINTEF.
- Nåværende styringsgruppe kan fungere godt som operativ arbeidsgruppe.
- Ønsker Trondheim kommune inn fordi dette henger sammen med Universitetskommune – samarbeidet.
- Abelia og NHO sentralt bør også være med.
- Det fysiske senteret kan meldes inn til Campus-prosjektet.

**Vedtak:**

***Næringsrådet tar saken til orientering.***

---

**NR 28/18**    **Eventuelt**

- NTNU ønsker å gi en oppdatering på sitt kompetanseutviklingsprogram, ansettelse av innovasjonsledere med mer i neste Næringsråd.
- Innspill om å invitere inn ny havnedirektør til Næringsrådet for å si noe om hvordan Trondheim Havn tenker rundt byutvikling, godsterminal, autonome fartøy med mer.